

‘ficar-hi metzina o corrupció’, verb que també es va introduir esporàdicament en cat.: *enfecir* ross., a. 1587 (LIII, 409), *infiçar* i *desenfecir*, *-ecidor* *AlcM*; però molt menys que *infeccionar* [S. xv, *AlcM*] o *enfec-* [Eiximenis] i encara més *inficcionar*,¹⁵ derivat de l’abstracte *infecció* [tercer quart S. xiv, *Cròn.* Cerimoniós], ll. *infectio*, *-onis*, id.; en definitiva han quedat *infectar* [Lacav.] i *infecció*, que ha penetrat més fonament en la llengua vulgar rural, i fins en formes alterades en el sentit i en la fonètica (‘pudor’): frases com «quina *faksyó* que llance aquell calabre» se senten una mica pertot, a les muntanyes del Nord (Tor de Vall Ferrera, 1932), i això ha dut a d’altres formes alterades en aquest tronc derivatiu i algun altre (cf. supra *facció* ‘partit’). *Infecció*; *infectiu*.

Ofici [*Homilies*], ll. *officium* ‘servei, funció’, que més que entre les derivats s’ha de posar entre els compostos, venint d’*opficium derivat d’*opifex*, *-icis* ‘artesà (format amb *opus* ‘obra’): en les accs. seglars (de la mena de ‘ocupació professional’), més pròximes a l’etimològica, el mot va entrar també d’hora en la llengua (*estar en l’ofici*, en les Ordenances de 1271, dels corredors de Barcelona), i ja en Llull: «beneït sia Déus, qui és ordenador del món, en ço que ha fets diverses *oficis* en lo món: clergues, cavallers --- prínceps, lauradors, merchaders, ferrers, fusters, drapers, çabaters, peliçers, carnçers, peschadors e tots los altres *uficis*» (*Blanq.*, *NCl.* II, 175, 22, 26), i en molta documentació dels Ss. xiv i xv, especialment la referent als gremis.¹⁶

D’altra banda partint d’obligació de treball’ la paraula *officium* havia pres en llatí el significat de ‘deure moral’ (Ciceró, *De Officiis*, etc.), i d’ací passà a designar la idea de ‘càrrec que un té o jerarquia que ocupa en el món’,¹⁷ que és ja el sentit en el primer testimoni aduït de Llull, i netament en altres passatges: «Blanqueerna era pus fortment amador de la vida contemplativa que de la activa, e a *ufici* d’abat cové vida activa, per ço que mills proveescha a les necessitats del monestir» (O. C. II, 26.10), «quant lo probost del monestir fo mort, ela fo eleguda en aquell *ofici*», *VidesR*;¹⁸ més clarament cap al costat de la idea d’obligació moral, ho tenim encara: «lo cardenal --- ab gran re de hòmens a qui hac comenats diverses *oficis* a beneïr Déus, los quals anassen per diversses terres beneïr ---» (*Blanq.* II, 175.13); des de la idea d’obligació’ passà també a designar certes funcions eclesiàstiques, especialment misses solemnes dedicades a la cura de les ànimes: «devem puxular N. Señor ab pregs e ab oracions e ab dejuns e ab *oficis*, e ab almoines, e ab oblacions, e ab vegílies, e ab romeries, e ab bones obres», *Hom.*, f° 4v7; d’on passà secundàriament a cerimònies de certes festes solemnes, i ben poc religioses (p. ex. *ball d’ofici* en festes majors locals: Codalet de Prada, 1960). «DEL OFFICIS DE CASA: senyor, majordom, secretari ---», OPou (*ThPu.*, 160); dels *oficis* de navegar: «lo capità de la armada ---», id., 71.

Oficial, ll. *officialis* adj. ‘relatiu a l’obligació, al càrrec’, m. ‘persona que n’exerceix una o té una funció’:¹⁹

en la segona qualitat esdevingué usual en català des d’antic (mentre que en la funció adjectiva a penes es troba abans del S. XIX: Lab. 1839), ja en Muntaner i en Llull: «príncep era posat en terra a representar Déu e a ésser son *oficial*» (*Blanq.* II, 101.8); «*oficial qui té càrrec públic*: magistratus; *qui fa alguna cosa ab art*: opifex, artifex ---; *oficial de qualsevol art*: faber; *mecànic*: illiberalis artifex» (DTo. 1670) «DELS OFFICIALS o menestrals qui servexen a casa: advocat, adroguer, albarder ---», OPou (*ThPu.*, 161); *oficiala*.

Oficialat; *oficialada*; *oficialeria*; *oficialia*; *oficialitat*; *oficiar* [Lacav.]; *oficier* ‘llibre de música o text per als oficis divins’, ant. (1370-1490); +pl. ‘gent d’ofici, oficials d’una art’ [fi S. xv, veg. supra]; *oficiós*²⁰ [Lacav.], *oficiositat*.

Oficina [Llull] ‘cada una de les dependències d’un edifici on es treballa’: «lo cellerer se contenia ab un frare d’aquel monestir, dient que la sgleya, e l capítol e l durmidor e les altres cases de son monestir, eren majors e pus belles que la sgleya ni les altres cases d’aquel monestir; com hagren contrastat de les cases e de les *uficines*, contrastaren del orde: e casú --- dehia mal del altre orde» (*Blanq.* II, 12.14); *oficinal*, *oficinenc*, *oficinista*.

Vulgarment la mateixa paraula se simplificà (perdent la *o*- i dissimilant la vocal) en *fecina*, al mateix temps que restringia el seu sentit al de ‘local destinat a fabricació’ (cf. *factoria* ‘gran edifici fabril o comercial’) i particularment ‘edifici on es destillen licors’ (usual en cat. occid., i or., almenys des de Bna. cap al Sud):¹⁹ *AlcM* ho escriu *fessina*, el DOrt. i el Dfa. *fassina*, grafies que desatenen l’etimologia pel que fa a la *-c*-, i encara que aquella sembli millor quant a la vocal, de fet està menys justificada, car en els parlars occidentals és unànime la pronúncia *fasina* (o *fasine*, *fasina*), no sols a Lleida i Urgell (*AlcM*), car també ho anoto així a Castelló de Farfanya, a Cambrils d’Odèn (ara en diuen més aviat «La *Fàbrica*», però el nom antic es manté en *Lo Toll de la Fasina* adjacent) i a Cubells m’expliquen que el paratge que els joves anomenen *La Màquina* «és una *fasine* i molí d’oli antics» (1957, 1959).

El canvi dels vocalisme pretònic *e* en *a*, que sempre és fàcil en català occidental, en aquest cas degué ser imposat pel sentiment que el mot formava part de la família del verb *fer*, a la qual pertanyen molts derivats (cultes, populars i popularitzats, *faena*, *factoria*, *fabri-car*, *facilitar*, etc.) i en el verb mateix són en majoria les formes en *fa*-: moltes de les rizotòniques i totes la arrizotòniques, o sigui les que per el cas importaven. Probablement no val la pena de canviar la grafia oficial, però si es fes hauria de ser en *facina* i no pas en *fecina*. *Fassinare*.

Perfete i abans *perfet*, corresponen al ll. PERFECTUS, -A, -UM, pròpiament participi passiu de *perficere* ‘fer completament, acabament’: usual dels orígens literaris, a l’Edat Mitjana apareix quasi sempre en la forma *perfet*, *-eta*: «per zo dix Sent Paul en la pístola que nulla obra non és bona ni *perfeita* senes caritat» (*Hom.*, 2r15); «la misericòrdia de Déu, en qui és tota